

Akceptace

Jiří Charvát

Chladnou hlavou 28.

"Tohle seš ty," nabodl Libor na vidličku své čevabčiči. "Tohle," položil ukazovák na nejsympatičtější bramboru, "je Oľga. A tohle je váš vztah." Vybudoval několika zručnými tahy příboru uprostřed talíře úhledný pruh dušené mrkve.

"Pr... proč je náš vztah mrkev?" zamračil jsem se.

"Protože vitamín A!" zašermoval Libor mentorsky nožem. Ostatně příborový nůž v jeho pěsti byl jediný důvod, proč jsme ho ještě poslouchali. "Ergo: brambora prohlédla. Jenže ouha! Vztah ji dusí. Mrkev je dušená. Brambora tě pouští k vodě." Odkutálek váleček mletého masa ke sklenici mojí mattonky.

Podíval jsem se do Liborova talíře, pak do jeho obličeje a pak ještě dvakrát.

"Tedy... tohle byla první výpravná gastronomická metafora, které jsem musel přihlížet. A hned nejbližší." Sebral jsem svou sklenici, a aniž bych se napil, položil si ji pod stolem na klín. "A proč jsem čevabčiči?!" ušklíbl jsem se dotčeně. "Zní to jako pseudonym nějaké striptérky po otřesu mozku a vypadá to..." zaváhal jsem a zmohl se jen na epileptickou gestikulaci nad jídelním táčem.

Už několik dní jsem na sobě s mírnými obavami pozoroval, že se rozčiluji kvůli pitomostem. Považoval jsem to za jakousi imunitní reakci své psychiky a asi to nebylo na škodu. Zřejmě je praktičtější se rozčílit než zhroutit. Nejen pro vás samotné, i na pohled to vypadá lépe. Potíž v mém případě byla s cílením vzteku. Na Oľgu jsem totiž - jakkoli jsem se snažil si to namluvit - naštváný nebyl. Nikoho nevinného jsem se dotknout nechtěl, a tak jsem se většinou obořoval na neživé předměty.

"Do hajzlu! Nikdo nechce mít nic s čevabčiči!" praštil jsem pěstí do stolu. "A tahle pepřenka je podělaná!"

Vrátil jsem sklenici zpátky do Liborovy metafory a schoval hlavu do dlaní.

"No tak, všechno má své výhody. I rozchod," ucítil jsem na rameni Vlastinu chlácholivou dlaň. "Vždycky než opustíš vzpomínku na nějakou bolest, vyjmenuj si co nejvíc kladů, které tu bolest provázely nebo z ní vyplynuly. Ať ji opouštíš pozitivně," nasadila všeobjímající úsměv a chvíli jsem čekal, jestli nevytáhne z batohu Strážnou věž. "Jako třeba že máš víc času na sebe a svoje záliby. Nebo když jsem se já rozešla s Radimem, nemusela jsem si depilovat třísla!"

Sklouznul jsem rozpačitě očima na poklopec jejích džín a uznale pokýval: "Blahopřeju. Já si ale ned..." Hrklo ve mně. "Moment. Řekl jsem vám, že jsme se rozešli?"

Vlasta přisvědčila.

"Ne, to ne. Ne. Nemyslím, že to byl rozchod," zasekl jsem do ní naléhavý pohled a soustředil se, aby se jeho sugestivita nezvrhla ve vykulenost. "Jen jsme verbalizovali naši situaci, abychom... na ní teď mohli zapracovat. Rozchod rozhodně ne. Ne, ne. Vůbec ne. Nic takového. Naprosto ne. Rozchod?" vypustil jsem nedbale koutkem úst proud vzduchu na znamení toho, jak je to legrační, a odfoukl Liborovu tramvajenku. "Řekla mi jen, že jsem na ni na-vá-zaný," slabikoval jsem.

Vlasta se zatvářila ustaraně: "Nemyslíš, že je to poměrně zřetelný signál k odluce?"

"Anebo úplně opačný signál! Třeba zkouší hloubku mojí náklonnosti. Co my víme, jak to chodí..." pokynul jsem mysteriózně bulvami na východ, "v její kultuře."

Vlasta se zakabonila, Libor pokýval.

"Jsem navázaný. To je celé! Musím jí jednoduše předvést, že jsem aktivní i jako samostatný prvek. I mimo naši... molekulu. Udržet si ji tím..." vytáhl jsem notýsek a začal si dělat poznámky.

"Tohle není červená knihovna, Vojto," snažila se Vlasta brzdit mé nadšení i zápěstí. "Tady se srdce nedobývají hezkými gesty. Lidi spolu nejsou šťastní až do smrti. Takhle to nefunguje."

Ne. Tohle je humorný autobiografický povídkový cyklus. Jak to tu funguje? Tady hrdinové stojí jako tvrdá Y a dloubou se v nosech, zatímco jim ze životů odcházejí ti, které mají nejradši? To pochybuju.

"Jestli ti naznačila, že s tebou nechce být," pokračovala ve šrafování svého nástěnného čerta, "měl bys..."

"...si najít nějaké imponující hobby, které podtrhne moji suverenitu!" zamával jsem ve vzduchu gelovou propiskou. "Nějaké nápady?"

"Já vyšívám," pochlubila se Vlasta po chvilce. "Vezmu kanavu a..."

"To je pěkné," poplácal jsem ji pochvalně po hřbetu ruky. "Něco mužnějšího."

Libor dožvýkal poslední bramboru, položil na talíř rovnoběžně příbor, očistil si ubrouskem koutky úst a řekl: "Gangbang."

Stůl se odmlčel. Ale náš stůl byl v odmlčování přeborník, takže to nebylo příliš trapné.

"Chodí běhat," zapátrala Vlasta náhle v paměti. "Každý den v šest ráno si chodí Ol'ga zaběhat. Už pár týdnů."

"Vážně?" No tohle. To jsem vůbec nevěděl. V šest ráno... Bože můj. Možná si opravdu nejsme souzeni.

"A pozitivní chce začít navštěvovat kurzy korejštiny," přidala ještě.

"Tak jo," propletl jsem prsty a podepřel si jimi bradu. To je dobré. Musí na mě přitom koníčku samozřejmě narazit. Náhodou. Nemá smysl vozit africkým capartům prezervativy, když o tom Ol'ga nebude vědět.

Jenže co? Ranní vstávání x korejšťina. Cívil jsem nepřítomně do opěradla prázdné židle a připadal si jako Buridanův osel nad dvěma vědry bromhexinu.

"Vždyť vy spolu bydlíte!" uvědomil jsem si pozdě, ale přece a drapnul Vlastu za předloktí. "Zkusíš zatím, prosím, nějak nenápadně vyzvědět, jestli mě ještě má..." potáhl jsem nosem, "ráda?"

"Zkusím," přitakala Vlasta mateřsky.

"A já, co já?" dožadoval se Libor pozornosti. "Já chci taky nějaký úkol!"

Zadíval jsem se na něj přimhouřenýma očima. "Chceš opravdu důležitý?"

"Ano!" zatleskal a vzrušeně poposedl.

"Dobře. Radši si to napiš: Ty... s Ol'gou nemluv."

Vibrace mobilního telefonu se nesměle připojily k ptačímu křiku chladného letního rána. Na displeji blikaly naprosto absurdní číslíčky: 5:25. Vstával jsem jen já, horníci a ti, kdo se potřebovali pokradmu vypařit z bytů svých včerejších známostí na jednu noc. Nesnáším rána. Moje nenávisť k lidstvu - která je přes den roztroušená, neorganizovaná a jen se tak poflakuje - při ranním vstávání maširuje mými synapsemi v naprosto precizních formacích, zpívá chorály a metá synchronizované kotrmelce. "Nghh..." Až bude konec světa, bude to ráno.

Potichu jsem vstal a sebral z poličky šustřákovou soupravu. Z vedlejší přihrádky mě přitom sledoval origami jeřáb poskládaný z obalu od Studentské pečeti, kterého mi vyrobila Ol'ga jen pár dnů předtím, než jsme se dali dohromady. Vyprávěla mi přitom historku o japonském děvčátku, které kvůli ozáření onemocnělo leukémií, a tak skládalo právě takové jeřáby, protože Japonci věří, že vám tisíc jeřábů splní přání.

"Vieš, čo som si želala ja, keď som ho skladala?" zeptala se mě zničehonic, když jsme odpočívali po našem prvním milování. "Aby si ma chcel," usmála se a dala mi pusku na nos.

"Zajímavý," na to já. "Jak to, že normálně jich je potřeba tisíc, a na mě stačí jeden?"

"Asi si bol v zľave."

No nicméně... děvčátko to nestihlo. A i kdyby, bylo by určitě o to nakrknutější. Jak zoufalí musíte být, abyste léčili leukémii ohýbáním papíru? Hodně.

Vyndal jsem z šuplíku pod postelí tenisky a zase ho velmi pomalu zastrčil, zamířil neslyšně ke dveřím, zavadil nohou o elektrickou šňůru a strhl rychlovarnou konvici. Jeden spolubydlící mě počastoval sérií chomutovských nadávek, které jsem neznal, druhý po mně hodil z palandy šnorchl.

V 5:49 už jsem protahoval proti obrubníku své Achillovy šlachy a rozechříval se atletickými vdechy ranní olomoucké inverze. Tak. Co teď? Nemůžu na Olgu vybafnout zpoza prvního křoví u vchodu do kolejí, to dá rozum. Příliš průhledné. Počkám na ni v nějaké romantické a současně strategické uličce, kterou musí při ranním běhu zaručeně absolvovat. Upravil jsem si čelenku pro absorpci potu. Potu... Ha-a! Potu. Potřebuju pot! Bez potu budu nedůvěryhodný a houby běžec. Kde ale seženu v šest ráno v Olomouci pot?

A pak mě to napadlo: Mohl bych skutečně utíkat, dokud se nezpotím. Nebo... si skočit do nonstopu pro nějakou minerálku a potřísnit se s ní. No jistě. Závodníci Tour de France a maratonci po sobě cintají nápoje v jednom kuse. Lokne si, je to hnus, vylije si flašku na hlavu.

"Jak to, že nemáte bez příchutě?" durdil jsem se z chladicího boxu.

"Zboží nám vozí až ráno," odvětila laxe od pultu žvýkající dívčina, aniž zdvihla zrak od svého sudoku. "Před sedmou."

"Hm," prohraboval jsem se vitamíny a minerály. "A která tak myslíte, že nejmíň lepší?"

Tentokrát už mi prodavačka pohled věnovala. Delší, než mi bylo příjemné.

"Počkat. Vždyť tady je bez příchutě!" luštil jsem růžovou etiketu. "Jo aha, ne. To je příchut' bez. No ale... bez nelepí. Lepí? Ne."

"Vy jste bezdomovec?" naklonila zvědavě hlavu. "Budete se koupat v pití?"

Ježiši, ta snad spadla z višně. Kolik bezdomovců se asi koupe v pití? A utírají se nejspíš houskovými knedlíky.

"Nejsem bezdomovec," urazil jsem se. "Jsem sportovec!" Rozepnul jsem zip kapsičky na pravém koleně svých šustáků a vylovil z ní pětikorunu a dvě koruny: "Jednu bezovou limonádu."

Skryl jsem se do podloubí pečlivě zvolené ulice a rozlil si perlivou tekutinu po temeni. Trochu jsem si cákl i na hrud' a štědře napojil obě podpaží. Nikdo mě neviděl. Když spadne v lese strom a chová se u toho jako pošuk, ale nikdo ho nevidí, ve skutečnosti se chová normálně. Dřepnul jsem si ke zdi a zaostřil na roh, zpoza něhož měla v následujících dvaceti minutách vyběhnout Olga.

První hodina se táhla. Příliš ji neukrátilo ani handicapované jo-jo, které jsem si vyrobil z kroužku na klíče a tkaniček od bot. Druhá utekla rychleji, protože si mě našly tři vosy se slabostí pro lidi slazené bezinkovými minerálkami. Tu nejchrabřejší jsem umlátil petláhví, abych jim podlomil morálku, a v půl deváté se vrátil na kolej.

Hodil jsem upatlaný úbor do koupelny na zem, svlékl se do naha, svalil se do sprchového koutu, pustil vodu a po pár litrech se přistihl, že brečím.

"Mezinárodní ústav pro klitoridální piercing," ozvalo se ze sluchátka kolejního telefonního automatu. "Mluvte."

"Libore, volám z vestibulu," pronesl jsem polohlasem.

"Ahoj Vojto," Liborův tón se rozjasnil, "a proč voláš?"

"Jsem labilní."

"A proč voláš?"

"Myslím, že procházím stádií Kübbler-Rossově," zašeptal jsem stísněně.

"Cože? Jakej kýbl? Zůstaň, kde jsi." Libor zavěsil...

...a za čtyři minuty se objevil v prosklených dveřích. I s Vlastou, na kterou cestou zaťukal. Sedli jsme si na polstrované sedačky vedle automatu na sušenky.

"Hněv, popření, vyjednávání..." vyjmenovával jsem rozrušeně. "Přesně tohle teď prožívám... Křičel jsem už i na párátka! Včera u oběda jsem popíral, že mě Ol'ga nechce, a dneska si namlouvám, že mě bude chtít, když budu ovládat jogging a jednu asijskou hatmatilku. A deprese: před hodinou jsem bulel ve sprše."

"Tak proto jsi jako ze škatulky," zazubila se Vlasta a štípala mě laškovně do vymydlené tváře.

"Jenže," ignoroval jsem to, "nám při Úvodu do psychologie vykládali, že se těmihle stádií člověk vyrovnává zpravidla s diagnózou nevyléčitelné nemoci a s nevyhnutelnou smrtí. Jsou to fáze umírání!" Chvilí bylo ticho, ale ne tak dramatické, protože si během něho Libor krkl. "Ale neumírám přece. Nikdo neumírá, ne?"

"Jestli tě to uklidní," položil mi Libor terapeuticky dlaň na klíční kost, "tak kopačky jsou, jako by ti ten člověk umřel," zadumal se, "s tím rozdílem, že standardní nebožka neběhá dál po ulicích a nenechává do sebe strkat další genitálie."

Počítal jsem do deseti.

Vlasta začala vrtět hlavou a nepřestala s tím dobrou půlminutu: "To jsou reakce na žal obecně. Nikdo neprochází těmi stádií takhle rychle. Ty jsi prostě jen citlivka a závislák, když se zamiluješ. Proto se s tím tvoje psychika vypořádává jako s malou tragédií."

"Stejně by to znamenalo, že už tě čeká jenom akceptace, ne?" pokrčil Libor rameny. "A na rozdíl od jiných, ty po ní neumřeš. To je výhoda," zvedl palec v povzbudivém gestu.

To... znělo jako výhoda. Našpulil jsem souhlasně pusu a na moment se nad tím celým zamyslel. "Asi... asi se takhle jenom pokouším rozptýlit. Nevím, proč mě napadlo," pousmál jsem se, "že by se mě takhle moje podvědomí mohlo pokoušet upozornit na nějakou chorobu, o které já sám nevím."

Vlastina tvář velmi pomalu a velmi plynule zvažněla.

"Co?" znervózněl jsem.

"Když o tom teď mluvíš," nadechla se, "myslím, že má Ol'ga anorexii."

Nic jsem na to neřekl. Vlastně myslím, že jsem se ani nepohnul.

"Nemohla jsem se jí na vás dva ani zeptat, protože jsme se pohádaly," pustila se do vysvětlování a zdálo se, jako by si fakta uvědomovala současně s tím, jak jí přicházela na jazyk. "Rozkřikla se na mě večer kvůli tomu, že jsem jí nabídla mandarinku a... poslední dobou tráví v koupelně dvakrát tolik času než kdy dřív. Vídám ji hrozně zřídka jíst. A vypadá, nezlob se, zbídačeně."

Mozek mi začal šrotovat. Takovým tím krajně neefektivním způsobem, kdy se vám rozmaže výhled, vy nevnímáte, kde jste, a chvílemi ani na co myslíte. Máte prostě jen zatemněno.

Libor vstal a vytáhl z šortek dvacku: "Koupím jí polomáčenky."

"Korejské písmo bylo vytvořeno na popud krále Sedžonga teprve před pěti stoletími. Korejšťina do té doby své vlastní písmo neměla," vyprávěla nám druhého dne co do přízvuku roztomilou, ale morfologicky bezchybnou češtinou orientální lektorka. "Korejci tak mohli číst a psát jen prostřednictvím čínských znaků, které však pro jejich složitost ovládali jen ti vzdělaní. Oproti tomu korejské písmo bylo sestaveno tak, aby se dalo naučit za jediné dopoledne."

No vida. Tak ona to nakonec bude brnkačka. Tímhle tempem můžu za čtrnáct dnů simultánně tlumočit korejskému velvyslanci.

"Teď mi povězte, kolik samohlásek má čeština," obrátila se tázavě do našich řad.

Všichni mlčeli a předstírali, že si ještě v žádném případě dostatečně neprohlédli nástěnnou mapu Koreje, když se ozvalo zaklepání.

Vešla Oľga.

"Prepáčte. Ospravedlňujem sa," zavřela za sebou. "Mala som zápočet na katedre ang..."

Kantorka přikývla a pokynula jí, ať vezme místo. Oľga si mě všimla a překvapeně přisedla.

"Čo tu robíš?" divila se tlumeně.

"Učím se korejsky. Co tady robíš ty?"

"Načo tebe..." vylovila z pletené kabelky plechový penál s medvídkem Pú, "bude kórejščina?"

"No na spoustu věcí!" rozhodil jsem rukama v náznaku netušených možností.

"Například?"

Kruci. "Tak zaprvé budu... rozumět Korejcům v MASHi. To je... hodně užitečné. Zadruhé... eaa..." zahájil jsem v honbě za inspirací kvapnou vizuální exkurzi po stěnách učebny. "Zadruhééé!!" vykřikl jsem a všichni se lekli. Doufal jsem, že mě přednášející napomene, a já budu muset být zticha. Nestalo se. "Zadruhé budu... mluvit korejsky. A psát!" zaradoval jsem se. "Takže tři mouchy jednou ranou. Nechápu, že jsem to tak dlouho odkládal."

Oľga se mi podívala do očí. A já do těch jejích.

"Musíme sa porozprávať."

"Já vím."

Hodina skončila. Sešli jsme po schodech na školní nádvoří s trávnikem a skulpturou, co vypadá jako nudle z nosu.

"Co třeba u oběda?"

"Nie som hladná."

"Jistě."

mlčeli jsme. Ale nebylo to jedno z těch tich, kdy není potřeba nic říkat. Bylo to to ticho, kdy zbývá říct ještě spoustu hrozných věcí.

"Máš... poruchupříjmupotravy?" vyhrkl jsem.

Místo odpovědi se mi dostalo zaskočeného pohledu. Pak jím uhnula a sledovala asi dvacet vteřin kanálový poklop. Když znovu zvedla oči, leskly se. Zavrtěla neznatelně hlavou, chytla mě za ruku a dovedla na trávník. Rozprostřel jsem pod každým z nás jeden kapesník. Sedli jsme si pod nudli z nosu.

"Je to celkom naopak," řekla tichým, ale pevným hlasem.

Naopak? Tomu nerozumím. "Přijímáš potravu... chorobně výborně?"

"Mám ťažkosti... s výdajom potravy. Moje črevá," polkla, "nepracujú tak, ako by mali. Zle trávím a zle vylučujem jedlo. Zostáva vo mne a rozkladá sa."

Nic jsem neříkal, a pokoušel jsem se ani nijak netvářit.

"Preto jem otruby. Preto každé ráno behám."

Přisunul jsem se k ní blíže, abych ji objal, ale zarazila mě otevřenou dlaní.

"Preto v Bratislave chodím po schodoch hore a dole, pokým niekoľkokrát nevyšliapem celý panelák," koukala bez výrazu někam na můj ohryzek. "To mi poradili, na rozhybanie čriev. Preto som schudla. Každé jedlo, čo zoberiem do úst, je pre mňa komplikáciou, čo s ním bude ďalej. So mnou..."

Tehdy, a nejsem na to hrdý, se mi vybavilo čevabčiči. I s ním to bylo úplně naopak: všichni chtějí mít něco s "čevabčiči", všichni do jednoho. Pokud možno pravidelně a několikrát denně. Pak jsou zdraví. Jenže koho by napadlo směřovat vděk do záchodové mísy? Copak to vůbec jde? Může si člověk vážit věcí, které považuje za samozřejmé? Přes noc je tma. No to mě podrž, to je fakt vychytaný! Každým dnem jsem víc a víc u vytržení z toho, jak můj hemoglobin váže kyslík. Hele, hele! Kadím! Paráda! Těžko. Víc si vážím své DVD-ROMky než stolice.

"Jak dlouho to... ale... proč v tom chceš být sama? Mohl bych..."

"V tom," procedila rozladěně mezi zuby. "Ja sa necítim chorá. A nechcem sa tak cítiť. Nechcem žiadne zvláštne zaobchádzanie."

"Ano? Tak to je smůla, protože já s tebou budu... zao... pcházet zvláštně! Když tě asi mám..."

Dala mi ruku přes pusu.

"Ale s tebou to nijako nesúvisí. S tebou už..." teprve teď jí koutek oka přetekl a vyvalila se slza, "nechcem byť, pretože už mi s tebou nie je pekne. Je mi s tebou..." rozmázla si ji po tváři rukávem svetru, "previnilo, že už mi nie je pekne."

Okamžiků, kdy jsem nevěděl, co dělat, už bylo požehnaně. Tohle byl první, kdy jsem nevěděl, co mám cítit. Dívali jsme se navzájem do tváří, těkali pohledy od levého oka k pravému a jako by každá z mých emocí byla v té chvíli nemístná. Cítil jsem lítost nad Oľginým stavem, ale to ji jen pobuřovalo. Smutek, že ji ztrácím, což se ovšem vedle jejích problémů jevílo jako pošetilst. A měl jsem rád. Jenže o to tu už tuplem nikdo nestál. Nevím přesně, v jakém stádiu žalu byla Oľga, ale jedno bylo zřejmé. Chtěla tam být sama. Postavil jsem se, políbil ji do vlasů a šel se škrtnout z korejštiny.

Když nepočítám náhodné setkání v počítačové učebně, při němž jsem se nepřesvědčivě usmíval, zatímco mi Oľga ukazovala nepřilíš zábavný anglický vtíp o velikostech poprsí, který jí přišel e-mailem, už nikdy víc jsme spolu nemluvili. Nikdy jsem se nedozvěděl, nakolik vážný její zdravotní stav skutečně je, ani se nedopátral konkrétnějších detailů její diagnózy. Dva měsíce po rozchodu se ke mně doneslo, že to celé ještě nějak souviselo se žlázami s vnitřní sekrecí. Prý měla nedostatečnou hladinu ženských hormonů, a tak jí se mnou nebylo hezky i proto, že ke mně přestala být fyzicky přitahována z naprosto chemických důvodů. Ovšem taky to dost dobře mohla být jen báhorka vykonstruovaná někým, kdo už se na mě nemohl dívat, abych místo sebe začal raději vinit Oľginu hypofýzu. Jenže je to vůbec útěcha? Nevzniká a nezaniká snad každá láska z naprosto chemických důvodů?

Ať už to zabralo, nebo ne, jednoho rána jsem se probudil a postavil se k policii přímo proti jeřábovi. Položil jsem si ho na dlaň pravé ruky a tu pak sevřel v pěst. Odešel jsem na chodbu a vyhodil zmuchlaný obal od čokolády do odpadkového koše. A jak klaplo jeho víko, to vešla akceptace.

A nikdo neumřel.

Takže jsem měl víc času sám na sebe.

Na svoje záliby.

A na zarůstání třísel.

Jiří Charvát

<http://chladnouhlavu.cz>